

Dziesięć kluczowych zasad dobrej praktyki na oddziałach pediatrycznych
podczas pandemii wirusa SARS-CoV-2, wywołującego COVID-19

opracowane na podstawie Alder Hey Children's Hospital, z moim komentarzem¹

1. **Większość dzieci będzie miała łagodne objawy (!)** – znacznie łagodniejsze niż u dorosłych. Uspokój dzieci i rodziców, ponieważ mogą być zaniepokojeni zarówno informacją o podejrzeniu COVID-19, jak i błędnymi, niepokojącymi informacjami pochodzącymi z mediów społecznościowych. **Rozmawiaj profesjonalnie i spokojnie z rodzicami!**
2. Rodzice mogą znać osobę dorosłą z COVID-19, która była leczona inaczej niż ich dziecko. **Uspokój rodziców, wytłumacz im różnice takiego postępowania!**
3. Współpracuj z rodzicami, bowiem w obecnej sytuacji mogą się niepokoić o swoje dziecko i obawiać się, że nie postępują prawidłowo. **Bardzo ważny jest sposób komunikowania się z rodzicami, rodziną!**
4. W czasie choroby aktywne monitorowanie i leczenie wspomagające, zgodnie z zaleceniami, jest najlepszą strategią; rodzice mają do odegrania kluczową rolę. **Rozmawiaj z nimi!**
5. Bardzo ważne jest określenie sposobów zaangażowania rodziców w opiekę – czujność wobec procedur kontroli zakażeń, utrzymanie spokoju i rozrywki dla dziecka, wspieranie dobrego odżywiania, zadawanie pytań w imieniu dziecka i unikanie niepotrzebnych badań i interwencji. **Te kluczowe aspekty opieki najlepiej wykonywane są przez rodziców!**
6. Konieczne jest zachowanie czujności, bowiem u niektórych dzieci z COVID-19 mogą wystąpić powikłania i choroby współistniejące. Zgodnie z medycznymi publikacjami znaczna większość dzieci będzie chorowała łagodnie, a choroba będzie samoograniczająca, bez powikłań. **Powiedz o tym rodzicom!**
7. Rodzice i lekarze muszą zawsze pamiętać o lokalnych wytycznych dotyczących rozpoznania sepsy, ostrego uszkodzenia nerek i niewydolności oddechowej. Należy przestrzegać wskazówek dotyczących kontroli infekcji. **Powiedz, na co rodzice mają zwrócić uwagę!**

¹ Ian Sinha, Consultant Respiratory Paediatrician, Guidance for the clinical management of children admitted to hospital with proven COVID-19, https://alderhey.nhs.uk/application/files/1815/8422/1173/COVID_19_IN_CHILDREN_CLINICAL_GUIDANCE_v1..pdf

- 8. W czasie pandemii konieczna jest praca zespołowa.** Cały interdyscyplinarny zespół lekarzy w czasie pandemii wirusowej musi współpracować, aby zapewnić najlepsze wyniki leczenia dziecka. To nasz obowiązek i powinność w stosunku do naszych pacjentów i ich rodziców. Rodzice mają prawo wymagać, aby pracownicy służby zdrowia przestrzegali tych samych zasad postępowania, których wymaga się od nich. Pamiętajmy, że wszelkie odstępstwa od reguły zagrażają całemu zespołowi medycznemu, a rodzice i dzieci zauważą nawet subtelne różnice w naszym postępowaniu. **Niezbędna jest pisemna i ustna komunikacja między profesjonalistami, aby temu zapobiec!**
- 9. Kluczowe znaczenie ma minimalizacja rozprzestrzeniania się wirusa w szpitalu!** Dobro naszych pacjentów powinno być dla nas wszystkich tak samo istotne jak dobro pracowników.
- 10. Lekarze w czasie pandemii muszą się wspierać, pomagać sobie zarówno fizycznie, jak i psychicznie. Dyrektorzy szpitali, docenie lekarzy, pielęgniarzy, ratowników, cały zespół medyczny, który pozostał w szpitalu, przy łóżku chorego dziecka, zarówno tego z COVID-19, jak i hospitalizowanego z innych przyczyn!**

Najczęstszymi objawami świadczącymi o zakażeniu koronawirusem (COVID- 19) są utrzymujący się kaszel i/lub wysoka temperatura. U większości osób zakażenie koronawirusem (COVID-19) przebiega łagodnie.

Podstawowe zasady epidemiologiczne to:

1. Częste, odpowiednie mycie rąk.
2. Zastanianie ust i nosa podczas kaszlu i kichania.
3. Unikanie skupisk ludzkich i przyjmowania gości.

Osoby z podejrzeniem COVID-19 z kontaktu konieczne muszą pozostać w domu. Pozostawanie w domu pomoże w kontroli rozprzestrzeniania się wirusa na znajomych, społeczność, a szczególnie na osoby najbardziej narażone na zakażenie. W razie wystąpienia objawów koronawirusa **nie należy** udawać się do przychodni zdrowia, apteki ani szpitala. Należy najpierw zadzwonić do lekarza, poradni, szpitala, stacji sanitarno-epidemiologicznej czy pod inny podany przez lokalne władze numer telefonu.

11 marca 2020 roku Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła pandemię nowego koronawirusa SARS-CoV-2, wywołującego COVID-19.

13 marca 2020 roku na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 433; „**Rozporządzenie ws. zagrożenia epidemicznego**”).

20 marca 2020 roku na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia wprowadzono stan epidemii (Dz. U. poz. 491 z późn. zm., „**Rozporządzenie**”)²

W ten trudny czas dla wszystkich życzę spokoju, zdrowia i wytrwałości.

Lekarki i lekarze! Nie opuszczajcie swoich miejsc pracy! Bądźmy solidarni!

Pracując w szpitalu, czynimy to niejednokrotnie z narażeniem swojego zdrowia, kosztem naszego życia prywatnego, co szczególnie odczuwają kobiety i matki. Wybierając zawód lekarki czy lekarza oraz szpital jako miejsce pracy, musieliście się liczyć z trudem codziennej pracy, z dyżurami. Ale tu wszyscy zdobywaliśmy swoją wiedzę, pracując pod okiem swoich Mistrzów. Teraz szpital Was potrzebuje.

Rodziny! proszę o wyrozumiałość i wsparcie dla lekarek i lekarzy.

Jestem pełna uznania i szacunku dla wszystkich, którym przyszło zmierzyć się z tą sytuacją.

Pamiętajmy o przysiędze Hipokratesa

„Przyjmuję z szacunkiem i wdzięcznością dla moich Mistrzów nadany mi tytuł lekarza i w pełni świadomy związanych z nim obowiązków przyrzekam:

- **obowiązki te sumiennie spełniać**
- **służyć życiu i zdrowiu ludzkiemu od chwili poczęcia**
- **według najlepszej wiedzy przeciwdziałać cierpieniu i zapobiegać chorobom, a chorym nieść pomoc**”³

**Prof. dr hab. n med. Teresa Jackowska,
Konsultant Krajowy w dziedzinie pediatrii
25.03.2020.**

² <http://dziennikustaw.gov.pl/D2020000049101.pdf>

³ KODEKS ETYKI LEKARSKIEJ; <https://nil.org.pl/dokumenty/kodeks-etyki-lekarskiej>